

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

De dode boom

- ✓ Allerlei organismen profiteren van het materiaal wat de boom gedurende zijn leven heeft opgebouwd

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Snoei per levensfase

- ✓ Jeugdfase
  - ✓ Begeleidings snoei
- ✓ Volwassen fase
  - ✓ Kroonverzorging (vooral dood hout)
- ✓ Aftakelingsfase
  - ✓ Snoei gericht op de instandhouding van de boom

Beplanting waarbij ook de laatste jaren gelden heeft te worden

ontwikkelingsstadia

A. Jonge boom (1-5 jaar)
 - Het hele jaar wordt de jonge boom in sluiting komen

B. Sluitende boom (5-10 jaar)
 - Sluitende boom ontstaat
 - Sluitende boom ontstaat

C. Sluitende boom (10-40 jaar)
 - Sluitende boom ontstaat
 - Sluitende boom ontstaat

D. Volgroeide boom (40-200 jaar)
 - Sluitende boom ontstaat
 - Sluitende boom ontstaat

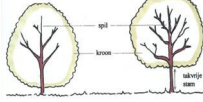
E. Ouderdomsboom (200 jaar en ouder)
 - Sluitende boom ontstaat
 - Sluitende boom ontstaat

Verschillende ontwikkelstadia

- ✓ Dunningsmoment als bomen in sluiting komen.
- ✓ Na 4 a 5 keer dunnen komen de bomen in eindstand.
- ✓ Aandacht zal met name naar de individuele boom gaan.

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

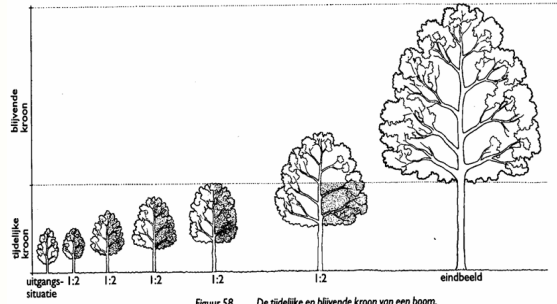
Van spil naar boom

- ✓ Opschuiven van de kroon.
- ✓ Ontstaan van een takvrije stam.

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

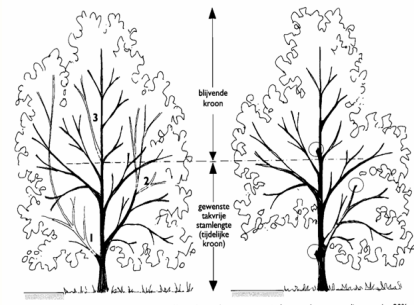
Begeleidings snoei

Figuur 58. De tijdelijke en blijvende kroon van een boom.

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Begeleidings snoei

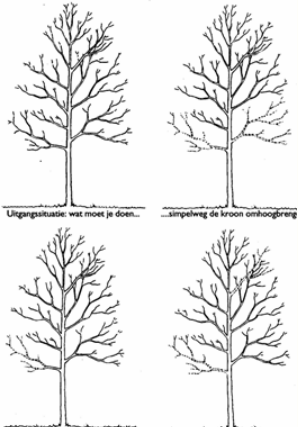

Figuur 72. Bij een boom met snoeischerstand mag eenmaal meer dan 20% van de bladmassa worden verwijderd (naar: Reuser, 1991).

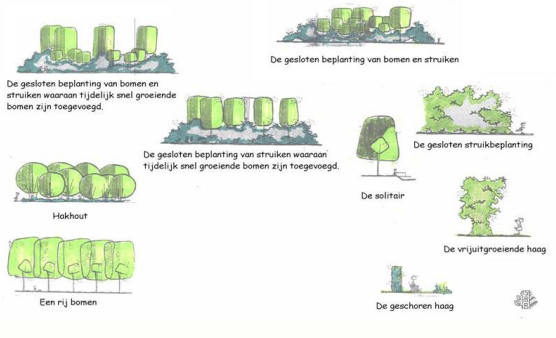
AOC FRIESLAND
Outdoor life

Begeleidings snoei

- ✓ Tijdelijke kroon
  - ✓ Bepalen gewenste takvrije stamlengte
  - ✓ Keuze probleemtakken
  - ✓ 20% als grens in verband met ongewenste reacties
  - ✓ Regelmatig terugkomen

Beplantingsvormen

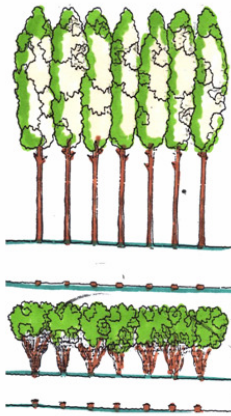

AOC FRIESLAND
Outdoor life

Afzetten of dunnen

- ✓ Afzetten:
  - De boom krijgt de mogelijkheid opnieuw uit te lopen.
  - ✓ Hakhout bosjes
- ✓ Dunnen:
  - Bomen, struiken worden niet meer gewenst.

AOC FRIESLAND
Outdoor life

Waarom afzetten:

- Vitaal houden/ maken van de beplanting
- Het binnen de parken houden van de beplanting (overkaken)
- Het voortbrengen van een bepaald product (bonestokken, brandhout, tenen)

Belangrijke aspecten:

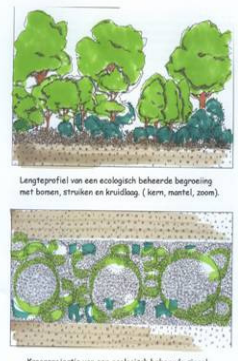
- * Licht is noodzakelijk voor de hergroei
- * Teruggeniet wanneer de plant in rust is
- * Soorten moeten afzetten kunnen verdragen
- * Stobbehoogte ong. 10 cm. i.v.m. het opnieuw kunnen uitlopen.

AOC FRIESLAND
Outdoor life

Ecologisch beheerde begroeiing

- ✓ Combinatie van struik en boomvormers.
- ✓ Veel variatie in leeftijd
- ✓ Kruidachtigen in de zoom.
- ✓ Variatie in flora en fauna.
- ✓ Minder ziektegevoelig.

AOC FRIESLAND
Outdoor life

Lengteprofiel van een ecologisch beheerde begroeiing met bomen, struiken en kruidlaag. (kern, mantel, zoom).

Kroonprojectie van een ecologisch beheerde singel.

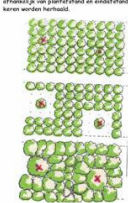
AOC FRIESLAND
Outdoor Life

dunningsmethoden

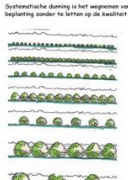
- ✓ Selectieve dunning.
  - ✓ Gewenste bomen, struiken krijgen de ruimte.
- ✓ Systematische dunning.
  - ✓ Volgens een vast patroon wordt het plantsoen gedund.

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Bevoorrecht van een selectieve dunning, waarbij de volgende begroeiing wordt vrijgemaakt. Dit moet afhankelijk van plantensoort en eindstand een aantal jaren worden herhaald.

Systematische dunning is het wegemen van de begroeiing zonder te letten op de kindertijd ervan.

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

snoeigereedschappen

- ✓ Takkenschaar
- ✓ Heggeschaar

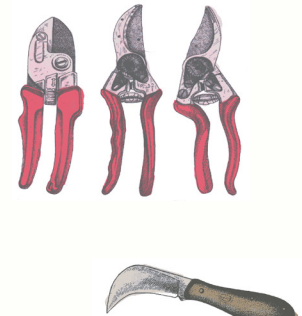
AOC FRIESLAND
Outdoor Life

- ✓ Jirizaag
- ✓ Snoeizaag

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

snoeigereedschappen

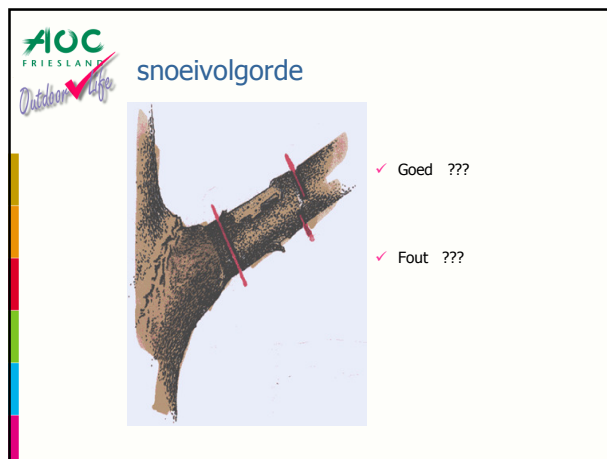
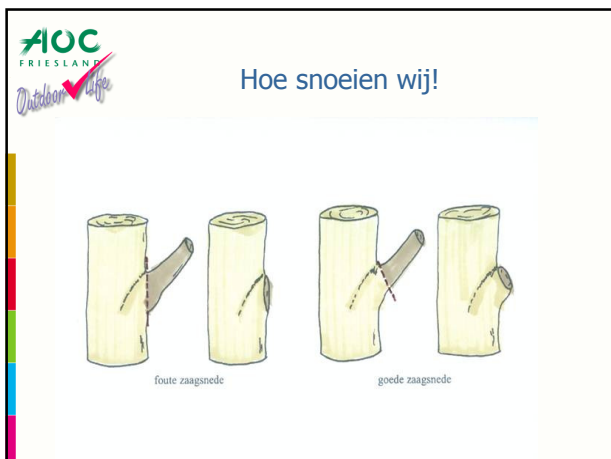
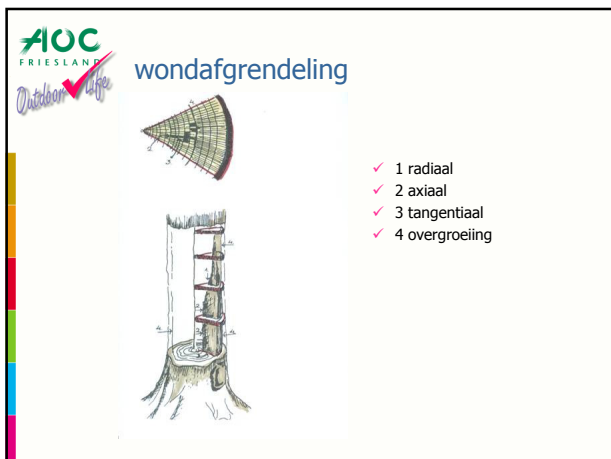
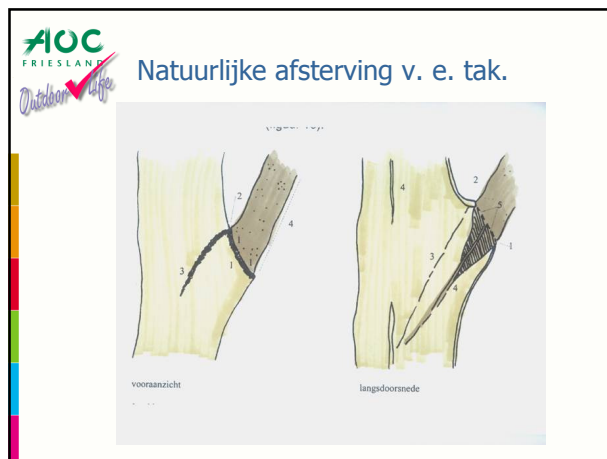
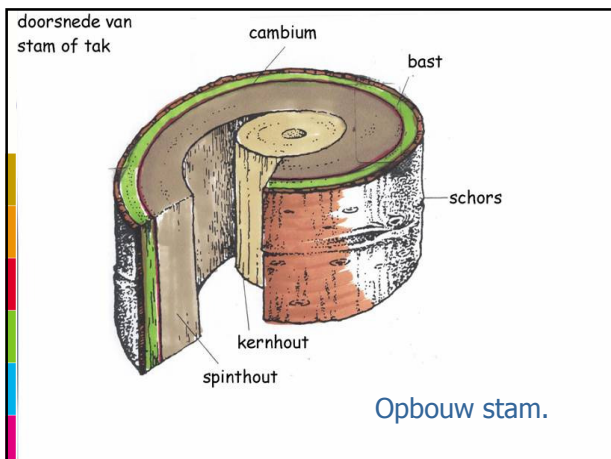
- ✓ Verschillende snoeischaaren.
- ✓ Snoeimes.

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Gebruik snoeischaar

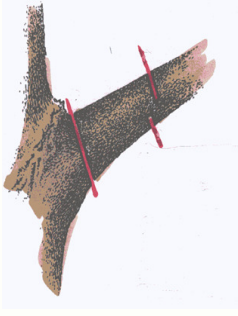

- ✓ Juiste hantering van de snoeischaar.
- ✓ Zet het bovenmes tegen de stam. Dit om beschadiging te voorkomen.

AOC
FRIESLAND
Outdoor ✓ Life

Snoeivolgorde

✓ Goed ???

✓ Fout ???

AOC
FRIESLAND
Outdoor ✓ Life

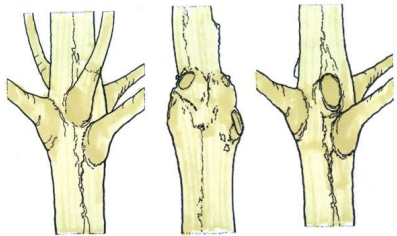
Boven aanzicht

Wat is de juiste snoeimethode ?

AOC
FRIESLAND
Outdoor ✓ Life

Takkraag

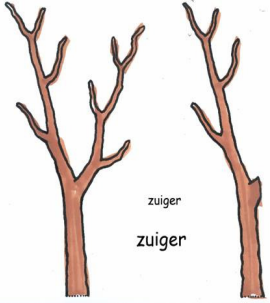
Utgangssituatie.

Zaag niet alle takken in één keer af.

Dun de takkraag geleidelijk uit.

AOC
FRIESLAND
Outdoor ✓ Life

Zuiger

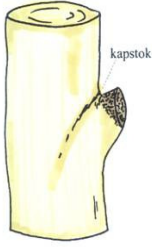

zuiger

zuiger

AOC
FRIESLAND
Outdoor ✓ Life

Kapstok of took

kapstok

AOC
FRIESLAND
Outdoor ✓ Life

Voorkomende probleemtakken

dubbeltop kop (top)

zuiger (richtt niet de hoofdlijn mee/groeiende tak)

afhangende tak

drukt op andere tak

sterk meanderende draagtak

afhangende draagtak

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Snoeiachterstand

- ✓ Wanneer kan zwaarder gesnoeid worden?
  - ✓ Goede conditie/groei
  - ✓ Afhankelijk van de soort
  - ✓ Als de boom toekomst heeft
- ✓ Zo moet het dus niet

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Kroonverzorging in de volwassen fase

- ✓ Incidenteel snoeien van dood hout
- ✓ Snoeien van takken die te sterk doorhangen voor het verkeer

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Kroonverzorging bij oude bomen

- ✓ **Snoei om risico's te vermijden**
- ✓ Snoeien van dood hout
- ✓ Snoeien van takken die te sterk doorhangen voor het verkeer

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Kroonverzorging bij aftakelende bomen

- ✓ **Snoei om risico's te vermijden**
- ✓ Beperken van krachten op de stam

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Snoeimaatregelen

- ✓ Uitlichten
  - ✓ selectief inkorten van takken aan de buitenzijde van de kroon zonder de vorm en omvang aan te tasten (snoeiwonden maximaal polsdikte)
- ✓ Uitdunnen
  - ✓ tot op de stam verwijderen van enkele (gestel)takken met behoud van de vorm en de omvang van de boom

AOC FRIESLAND
Outdoor Life

Snoeimaatregelen

- ✓ Innemen
  - ✓ inkorten van alle takken in de kroon (of een kroondeel), waarbij de kroon (of een kroondeel) wordt verkleind.
- ✓ Kandelaren/Kandelaberen
  - ✓ sterk innemen van de kroon waarbij alle takken met minimaal 50 % worden ingekort (kandelaberen) of 75% worden ingekort (kandelaren)

AOC
FRIESLAND
Outdoor Life

Uitlichten

- ✓ Doel
  - ✓ verminderen mechanische belasting op de tak
  - ✓ verbeteren lichttoetreding in de kroon
- ✓ Voordelen
  - ✓ minder vorming van dood hout in binnenkroon
  - ✓ lager risico op uitbreken van takken
- ✓ Nadelen
  - ✓ arbeidsintensieve dus relatief dure maatregel

AOC
FRIESLAND
Outdoor Life

Uitdunnen

- ✓ Doel
  - ✓ verkrijgen van een meer transparante kroon
- ✓ Nadelen
  - ✓ tijdelijk effect
  - ✓ grote snoeiwonden

AOC
FRIESLAND
Outdoor Life

Innemen

- ✓ Doel
  - ✓ verminderen mechanische belasting op de kroon
  - ✓ verkleinen van de omvang van de boom
  - ✓ onderstandig snoeien van takken
- ✓ Voordelen
  - ✓ lager risico op windworp of stam/takbreuk
- ✓ Nadelen
  - ✓ arbeidsintensieve dus relatief dure maatregel
  - ✓ tijdelijk effect

AOC
FRIESLAND
Outdoor Life

Kandelaren/kandelaberen

- ✓ Doel
  - ✓ ingrijpend verminderen van de omvang van de kroon
- ✓ Voordelen
  - ✓ bomen die anders zouden moeten verdwijnen kunnen behouden blijven zij het in een andere vorm
- ✓ Nadelen
  - ✓ maatregel moet periodiek herhaald worden

AOC
FRIESLAND
Outdoor Life

Verankeringen

- ✓ Doel
  - ✓ voorkomen of beperken van schade
- ✓ Uitgangspunt
  - ✓ in principe niet star aanbrengen (schijnveiligheid)
- ✓ Plaats van verankeren
  - ✓ meestal op 2/3 van de taklengte gerekend vanaf de takaanhechting
- ✓ In principe iedere twee jaar controleren

AOC
FRIESLAND
Outdoor Life

Verankeringen

Falsch	Richtig

Verankeringen

